

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет

Кафедра адміністративного права та судочинства

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Фінансове право»

на тему:

**«Правові засади боротьби з відмиванням коштів та фінансування
тероризму»**

Студентка групи: ПР-31

Кубрак Мар'яна Вікторівна

Керівник: д. філ. з права, доц. Кузь Т. В.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль – 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ БОРОТЬБИ З	3
ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯМ ТЕРОРИЗМУ	
1.1. Поняття та сутність відмивання коштів і фінансування тероризму.....	5
1.2. Суб'єкти державного фінансового моніторингу та їх повноваження.....	7
1.3. Міжнародно-правові стандарти у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.....	10
Висновки до розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ	
КОШТІВ І ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	15
2.1. Нормативно-правова база України у сфері фінансового моніторингу.....	15
2.2. Правовий статус та діяльність суб'єктів первинного фінансового моніторингу.....	17
2.3. Порядок здійснення фінансового моніторингу та виявлення підозрілих фінансових операцій.....	19
Висновки до розділу 2.....	21
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	
СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЮ	
ТЕРОРИЗМУ.....	23
3.1. Основні проблеми реалізації законодавства України.....	23
3.2. Зарубіжний досвід протидії легалізації злочинних доходів.....	24
3.3. Шляхи вдосконалення національного законодавства та системи фінансового моніторингу.....	26
Висновки до розділу 3.....	28
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32

ВСТУП

Актуальність та науково-практичне значення теми. Сьогодні проблема відмивання коштів та фінансування тероризму є однією з найсерйозніших загроз для економіки держав і міжнародної безпеки. Через розвиток банківської системи, електронних платежів, криптовалют та міжнародних фінансових операцій злочинці отримують більше можливостей приховувати незаконне походження грошей та використовувати їх у протиправних цілях. Відмивання коштів негативно впливає на економіку держави, сприяє розвитку корупції, організованої злочинності та тіньового сектору економіки.

Наукове та практичне значення даної теми полягає в тому, що дослідження правових механізмів боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму дає можливість краще зрозуміти особливості функціонування системи фінансового моніторингу, визначити недоліки чинного законодавства та запропонувати шляхи його вдосконалення. Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів дослідження під час подальшого вивчення цієї теми, у професійній діяльності юристів, працівників банківських установ та правоохоронних органів.

Ступінь наукового дослідження теми у вітчизняній і зарубіжній літературі. Значний внесок у розвиток цієї тематики зробили О. М. Бандурка, М. І. Мельник, О. О. Дудоров, В. І. Борисов та інші вчені. Серед зарубіжних дослідників варто виділити праці, присвячені міжнародним стандартам фінансового моніторингу та діяльності FATF. «... FATF розробляє стандарти та сприяє ефективній імплементації правових, регуляторних та оперативних заходів боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму...» [21, с. 11] Незважаючи на значну кількість наукових праць, питання вдосконалення законодавства України та підвищення ефективності системи фінансового моніторингу залишаються актуальними й потребують подальшого дослідження.

Метою дослідження є комплексний аналіз правових засад боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, дослідження міжнародних

стандартів і законодавства України у цій сфері, а також визначення основних проблем та шляхів удосконалення системи фінансового моніторингу.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- розкрити поняття та сутність відмивання коштів і фінансування тероризму;
- дослідити розвиток міжнародної системи протидії легалізації доходів;
- охарактеризувати міжнародні стандарти у сфері боротьби з фінансовими злочинами;
- проаналізувати законодавство України у сфері фінансового моніторингу;
- визначити правовий статус суб'єктів первинного фінансового моніторингу;
- дослідити порядок здійснення фінансового моніторингу та виявлення підозрілих фінансових операцій;
- визначити основні проблеми застосування законодавства у цій сфері;
- проаналізувати зарубіжний досвід боротьби з відмиванням коштів;
- запропонувати шляхи вдосконалення національного законодавства.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері запобігання та протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму.

Предметом дослідження є норми міжнародного та українського законодавства, які регулюють діяльність у сфері фінансового моніторингу, а також практика їх застосування.

Структура курсової роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. У першому розділі розглядаються теоретико-правові основи боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму. Другий розділ присвячений аналізу правового регулювання цієї сфери в Україні. У третьому розділі досліджуються проблеми реалізації законодавства та перспективи вдосконалення системи фінансового моніторингу.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ БОРОТЬБИ З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯМ ТЕРОРИЗМУ

1.1. Поняття та сутність відмивання коштів і фінансування тероризму

У сучасному світі проблема відмивання коштів та фінансування тероризму є однією з найнебезпечніших загроз для економіки держав, фінансової системи та міжнародної безпеки. Розвиток міжнародної торгівлі, електронних платежів, банківських технологій та криптовалют значно спростив рух грошових коштів між країнами. Разом із позитивними змінами це створило додаткові можливості для злочинців приховувати незаконне походження грошей та використовувати фінансову систему у протиправних цілях. Саме тому більшість держав світу приділяє значну увагу боротьбі з легалізацією незаконних доходів та фінансуванням терористичної діяльності.

Поняття «відмивання коштів» означає процес приховування незаконного походження грошей або іншого майна, отриманого злочинним шляхом, з метою створення враження, що ці кошти були отримані законно. «Фінансовий моніторинг – діяльність із виявлення незаконно отриманих доходів та запобігання фінансуванню тероризму». [12] Іншими словами, особи, які отримали прибуток від незаконної діяльності, намагаються ввести ці кошти у легальний фінансовий обіг так, щоб приховати справжнє джерело їх походження. Найчастіше такі доходи можуть бути отримані внаслідок корупції, незаконного обігу наркотиків, торгівлі людьми, шахрайства, ухилення від сплати податків, контрабанди, незаконного обігу зброї та інших злочинів.

Відмивання коштів є складним процесом, який зазвичай складається з кількох етапів. Першим етапом є розміщення незаконно отриманих коштів у фінансовій системі. Це може відбуватися через внесення готівки на банківські рахунки, купівлю цінного майна, валютні операції або використання підставних осіб. Другим етапом є приховування джерела походження грошей шляхом проведення великої кількості фінансових операцій, переказів між рахунками,

використання офшорних компаній або фіктивних підприємств. Останнім етапом є інтеграція коштів у легальну економіку, коли вони вже використовуються офіційно, наприклад для купівлі нерухомості, бізнесу чи інвестицій.

Особливу небезпеку відмивання коштів становить те, що воно сприяє розвитку організованої злочинності та корупції. Якщо злочинці мають можливість легалізувати незаконно отримані доходи, вони можуть і надалі фінансувати протиправну діяльність, розширювати свій вплив та уникати відповідальності. Крім того, великі обсяги «брудних» коштів негативно впливають на економіку держави, порушують чесну конкуренцію, знижують довіру до банківської системи та створюють ризики для фінансової стабільності. «Відмивання» коштів негативно впливає на статус держави, її фіскальну спроможність, а також негативно позначається на функціонуванні суб'єктів господарювання». [1]

Фінансування тероризму становить особливу загрозу для міжнародної безпеки, оскільки такі кошти використовуються для організації терористичних актів, придбання зброї, вербування учасників та підтримки діяльності терористичних організацій. Саме тому боротьба з фінансуванням тероризму є одним із пріоритетних напрямів міжнародного співробітництва.

Значну увагу слід приділити протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму відіграє система фінансового моніторингу. Її основним завданням є виявлення підозрілих фінансових операцій, перевірка джерел походження коштів та передача відповідної інформації компетентним державним органам. Суб'єктами фінансового моніторингу є банки, страхові компанії, нотаріуси, аудитори, адвокати та інші установи, які зобов'язані контролювати фінансові операції своїх клієнтів.

В Україні основним нормативно-правовим актом у цій сфері є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Цей закон визначає правові та

організаційні засади функціонування системи фінансового моніторингу, права та обов'язки суб'єктів фінансового моніторингу, а також порядок здійснення контролю за фінансовими операціями. «Дія цього Закону поширюється на громадян України, іноземців та осіб без громадянства, фізичних осіб - підприємців, а також на юридичних осіб, їх філії, представництва та інші відокремлені підрозділи...» [13]

У теперішній час боротьба з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму є необхідною умовою забезпечення фінансової безпеки держави. Удосконалення законодавства, міжнародне співробітництво та ефективний контроль за фінансовими операціями дають можливість зменшити рівень фінансових злочинів і запобігти використанню фінансової системи у протиправних цілях. Для України це питання має особливе значення, оскільки ефективна система протидії легалізації злочинних доходів є важливою умовою європейської інтеграції, розвитку економіки та зміцнення міжнародного авторитету держави.

1.2. Суб'єкти державного фінансового моніторингу та їх повноваження

Ефективна боротьба з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму неможлива без діяльності спеціальних органів і установ, які здійснюють контроль за фінансовими операціями та забезпечують виконання законодавства у сфері фінансового моніторингу. Через це в Україні створена система державного фінансового моніторингу, до якої входять уповноважені органи державної влади, що мають відповідні контрольні, координаційні та правоохоронні повноваження. «Отже, в Україні є два рівні моніторингу, до яких віднесені: суб'єкти державного фінансового моніторингу та суб'єкти первинного фінансового моніторингу». [8, с.16]

Основною метою діяльності суб'єктів державного фінансового моніторингу є запобігання використанню фінансової системи для легалізації незаконних доходів, фінансування терористичної діяльності та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Вони здійснюють нагляд за фінансовими операціями, аналізують підозрілі транзакції, взаємодіють між собою та співпрацюють із міжнародними організаціями у сфері протидії фінансовим злочинам.

Правовою основою діяльності суб'єктів державного фінансового моніторингу в Україні є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». У цьому законі визначено систему фінансового моніторингу, права та обов'язки її учасників, а також механізм здійснення контролю за фінансовими операціями.

Центральне місце у системі державного фінансового моніторингу займає Державна служба фінансового моніторингу України. Вона є спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері фінансового моніторингу. Основним завданням цього органу є збір, обробка та аналіз інформації про фінансові операції, які можуть бути пов'язані з відмиванням коштів або фінансуванням тероризму. Держфінмоніторинг отримує інформацію від банків, страхових компаній, нотаріусів та інших суб'єктів первинного фінансового моніторингу, аналізує її та за наявності ознак правопорушення передає матеріали правоохоронним органам.

Важливим повноваженням Державної служби фінансового моніторингу є міжнародне співробітництво. Орган співпрацює з іноземними фінансовими розвідками, міжнародними організаціями та правоохоронними органами інших держав. Це має велике значення, оскільки фінансові злочини часто мають міжнародний характер, а кошти можуть переміщуватися через декілька країн.

Одним із ключових суб'єктів державного фінансового моніторингу є Національний банк України. НБУ здійснює державне регулювання та нагляд у

сфері банківської діяльності, а також контролює дотримання банками вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу. «... Національний банк України займає відповідне місце в системі суб'єктів державного фінансового моніторингу закріпленого у відповідності до закону України від 06.12.2019 № 361-IX та наділений відповідною компетенцією у зазначеній сфері та спрямовує свої зусилля на забезпечення національної безпеки, захист основних прав та законних інтересів громадян, суспільства й держави». [6, с. 580] Національний банк має право проводити перевірки банківських установ, вимагати документи та застосовувати заходи впливу у разі виявлення порушень. До таких заходів можуть належати штрафи, письмові застереження або навіть відкликання банківської ліцензії.

Крім НБУ, контрольні функції у сфері фінансового моніторингу здійснюють також інші державні органи. Наприклад, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку контролює діяльність учасників фондового ринку та стежить за дотриманням ними вимог законодавства у сфері протидії відмиванню коштів. Її повноваження поширюються на інвестиційні компанії, брокерів, депозитарні установи та інших учасників ринку цінних паперів.

Також важливу функцію відіграє Міністерство юстиції України, яке здійснює контроль за діяльністю нотаріусів, адвокатів та інших осіб, що можуть бути залучені до проведення фінансових операцій. Нотаріуси та адвокати можуть брати участь у купівлі-продажу нерухомості, створенні юридичних осіб або управлінні активами, тому законодавство покладає на них обов'язок повідомляти про підозрілі операції «...якщо вони беруть участь, діючи від імені та/або за дорученням клієнта, у будь-якій фінансовій операції та/або допомагають клієнту планувати чи здійснювати операцію...» [16]

До системи державного фінансового моніторингу також належать правоохоронні органи. Важливу роль у боротьбі з фінансовими злочинами відіграють Національна поліція України, Служба безпеки України, Бюро економічної безпеки України та Офіс Генерального прокурора. Саме ці органи

здійснюють розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, проводять слідчі дії та забезпечують притягнення винних осіб до відповідальності.

Слід зазначити, що система фінансового моніторингу в Україні поділяється на державний і первинний фінансовий моніторинг. Якщо державний фінансовий моніторинг здійснюють органи влади, то первинний покладається на банки, страхові компанії, ломбарди, аудиторів, нотаріусів та інших суб'єктів, які безпосередньо працюють із фінансовими операціями клієнтів. Саме вони першими виявляють підозрілі операції та передають інформацію державним органам.

Для ефективного виконання своїх функцій суб'єкти державного фінансового моніторингу мають широкі повноваження. Вони можуть проводити перевірки, вимагати документи та інформацію, аналізувати фінансові операції, зупиняти підозрілі транзакції, застосовувати санкції та передавати матеріали до правоохоронних органів. У деяких випадках фінансові операції можуть бути тимчасово заблоковані до завершення перевірки.

1.3. Міжнародно-правові стандарти у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму

У сучасних умовах боротьба з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму вже давно перестала бути виключно внутрішньою справою окремих держав. Незаконно отримані кошти можуть швидко переміщуватися між різними країнами, використовуватися через офшорні компанії, електронні платіжні системи або криптовалюти. Саме тому виникла необхідність створення єдиних міжнародних стандартів, які б допомагали державам ефективно співпрацювати у сфері боротьби з легалізацією злочинних доходів та фінансуванням терористичної діяльності. «Рекомендації FATF встановлюють всеосяжну та послідовну структуру заходів, які країни повинні впровадити для боротьби з

відмиванням грошей та фінансуванням тероризму, а також фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення». [20]

Міжнародно-правові стандарти у сфері протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму являють собою систему міжнародних договорів, рекомендацій, конвенцій та правил, які визначають основні принципи боротьби з фінансовими злочинами. Вони спрямовані на створення ефективного механізму контролю за фінансовими операціями, виявлення підозрілих транзакцій, міжнародний обмін інформацією та притягнення винних осіб до відповідальності.

Одним із перших міжнародних документів у цій сфері стала Віденська конвенція ООН 1988 року про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин. Саме цей документ вперше на міжнародному рівні закріпив поняття легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. Конвенція зобов'язала держави встановити кримінальну відповідальність за відмивання коштів та співпрацювати між собою у сфері боротьби з фінансовими злочинами. На той час головна увага приділялася саме доходам, отриманим від незаконного обігу наркотиків.

Важливим аспектом є значення для розвитку міжнародних стандартів має також Організація Об'єднаних Націй, в межах якої були прийняті міжнародні документи, які заклали основу сучасної системи боротьби з фінансовими злочинами.

«Саме рекомендації FATF є сучасним всеохопним джерелом, на підставі якого функціонують і розбудовуються системи фінансового моніторингу в усіх країнах світу». [3, с.376] Вони не мають обов'язкової юридичної сили, однак більшість держав світу зобов'язані враховувати їх у своєму законодавстві. Якщо країна не дотримується міжнародних стандартів, FATF може включити її до так званого «сірого» або «чорного» списку. Це негативно впливає на міжнародну репутацію держави, ускладнює співпрацю з іноземними банками та знижує рівень інвестиційної привабливості.

Значний вплив у формуванні міжнародних стандартів відіграє також Рада Європи. У межах цієї організації була прийнята Варшавська конвенція 2005 року про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, а також про фінансування тероризму. Цей документ передбачає міжнародне співробітництво держав у сфері обміну інформацією, конфіскації незаконних активів та проведення фінансових розслідувань.

Важливим аспектом є розвиток міжнародних стандартів має і Європейський Союз. ЄС прийняв низку директив щодо запобігання використанню фінансової системи для відмивання коштів та фінансування тероризму. Ці директиви встановлюють єдині правила для банків, фінансових установ, аудиторів, нотаріусів та інших суб'єктів фінансового моніторингу. Особлива увага приділяється перевірці клієнтів, встановленню кінцевих бенефіціарних власників та контролю за підозрілими фінансовими операціями.

На сучасному етапі міжнародні стандарти постійно вдосконалюються. Це пов'язано з появою нових фінансових технологій, електронних валют та криптоактивів. Сьогодні міжнародні організації приділяють значну увагу ризикам використання криптовалют для відмивання коштів та фінансування тероризму. У зв'язку з цим FATF розробляє нові рекомендації щодо контролю за діяльністю криптовалютних платформ та електронних фінансових сервісів.

Україна активно впроваджує міжнародно-правові стандарти у своє національне законодавство. Наша держава є учасницею багатьох міжнародних конвенцій та співпрацює з міжнародними організаціями у сфері фінансового моніторингу. Українське законодавство у сфері протидії відмиванню коштів значною мірою побудоване на рекомендаціях FATF та вимогах Європейського Союзу. Це має важливе значення для європейської інтеграції України та зміцнення її міжнародного авторитету.

Висновки до розділу 1

Отже, у першому розділі було досліджено теоретико-правові основи боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. У ході дослідження встановлено, що проблема легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, є однією з найсерйозніших загроз для економічної стабільності держави, нормального функціонування фінансової системи та міжнародної безпеки. Відмивання коштів сприяє розвитку організованої злочинності, корупції та тіньової економіки, а фінансування тероризму створює небезпеку для суспільства і міжнародного правопорядку. Не лише це, а й «введення воєнного стану загострило ряд негативних проявів відмивання коштів, тоді як значення ряду наслідків практично нівелюється внаслідок використання додаткового інструментарію державного регулювання економіки». [4, с.102]

Було з'ясовано, що відмивання коштів являє собою процес приховування незаконного походження майна чи фінансових ресурсів з метою надання їм законного вигляду. Основними джерелами незаконних доходів є корупція, шахрайство, торгівля наркотиками, контрабанда, ухилення від сплати податків та інші види злочинної діяльності.

Також визначено, що фінансування тероризму є окремим видом фінансового злочину, який полягає у наданні або використанні коштів для організації та підтримки терористичної діяльності. Особливістю цього явища є те, що кошти можуть мати як незаконне, так і законне походження. Тому міжнародна спільнота приділяє значну увагу створенню ефективної системи контролю за фінансовими операціями.

У процесі дослідження встановлено, що важливу роль у протидії фінансовим злочинам відіграє система державного фінансового моніторингу. В Україні до суб'єктів державного фінансового моніторингу належать спеціально уповноважені державні органи, які здійснюють контроль за фінансовими операціями, аналізують підозрілі транзакції та взаємодіють із правоохоронними органами. Центральне місце у цій системі займає Державна служба фінансового

моніторингу України, а також Національний банк України та інші державні органи.

Крім того, також було проаналізовано міжнародно-правові стандарти у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Міжнародне співробітництво є необхідною умовою ефективної боротьби з фінансовими злочинами, оскільки вони часто мають транснаціональний характер. Найважливішу роль у формуванні міжнародних стандартів відіграють Організація Об'єднаних Націй, FATF, Рада Європи та Європейський Союз. Саме їхні конвенції, рекомендації та директиви стали основою для створення сучасної системи фінансового моніторингу у більшості держав світу.

Таким чином, можна зробити висновок, що боротьба з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму є важливим напрямом державної політики та міжнародного співробітництва. Для України впровадження міжнародних стандартів у цій сфері має особливе значення, оскільки це сприяє зміцненню фінансової безпеки держави, розвитку економіки та інтеграції до європейського правового простору.

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ І ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ В УКРАЇНІ

2.1. Нормативно-правова база України у сфері фінансового моніторингу

На сьогодні фінансовий моніторинг є одним із важливих напрямів державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки. Саме завдяки системі фінансового моніторингу держава контролює фінансові операції, виявляє підозрілі транзакції та запобігає використанню фінансової системи для відмивання коштів і фінансування тероризму. Для ефективного функціонування такої системи в Україні створено відповідну нормативно-правову базу, яка регулює діяльність суб'єктів фінансового моніторингу та визначає порядок контролю у цій сфері.

Основним нормативно-правовим актом є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Саме цей закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. У ньому закріплено поняття фінансового моніторингу, визначено суб'єктів державного та первинного фінансового моніторингу, а також порядок контролю за фінансовими операціями.

Суттєвим є те, що українське законодавство у цій сфері створювалося з урахуванням міжнародних стандартів FATF та вимог Європейського Союзу. Україна поступово адаптує своє законодавство до міжнародних вимог, оскільки це є необхідною умовою міжнародного співробітництва та європейської інтеграції.

Нормативну основу фінансового моніторингу становить не лише спеціальний закон, а й інші нормативно-правові акти. Особливу увагу відіграє Конституція України, а також Кримінальний кодекс України, який передбачає

відповідальність за легалізацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму.

Крім законів, у сфері фінансового моніторингу діють підзаконні нормативно-правові акти. До них належать постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти Національного банку України та інших державних органів. Саме ці документи детально визначають порядок перевірки клієнтів, подання інформації про підозрілі фінансові операції та проведення фінансового моніторингу.

Основним буде Національний банк України, який здійснює контроль за діяльністю банківських установ. НБУ встановлює обов'язкові правила для банків щодо перевірки клієнтів, аналізу фінансових операцій та повідомлення про підозрілі транзакції. Банки зобов'язані перевіряти джерела походження коштів та у разі необхідності передавати інформацію до Державної служби фінансового моніторингу України. «Призначений він для забезпечення подання/отримання суб'єктами первинного фінансового моніторингу: інформації, необхідної для їх обліку як суб'єктів, інформації про фінансові операції...» [15]

Вимоги законодавства поширюються не лише на банки, а й на інші установи та осіб, які працюють із фінансовими операціями. До таких суб'єктів належать страхові компанії, кредитні спілки, ломбарди, нотаріуси, аудитори, адвокати та інші особи, які повинні здійснювати фінансовий моніторинг і повідомляти про підозрілі операції.

Українська система фінансового моніторингу побудована за ризик-орієнтованим підходом. Це означає, що суб'єкти фінансового моніторингу оцінюють рівень ризику фінансових операцій та клієнтів. Якщо операція має підозрілі ознаки, вона підлягає більш детальній перевірці.

Необхідно враховувати значення для розвитку системи фінансового моніторингу мають міжнародні договори та конвенції, учасницею яких є Україна. Наша держава співпрацює з міжнародними організаціями у сфері

боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму і поступово вдосконалює своє законодавство відповідно до міжнародних стандартів.

Останніми роками законодавство України у сфері фінансового моніторингу активно оновлюється. Це пов'язано з розвитком цифрових технологій, електронних платежів та криптовалют, які можуть використовуватися для приховування незаконних фінансових операцій. «В Україні криптоактиви все ще чекають на повноцінну правову базу, що відкриває можливості та ризики для бізнесу». [7] Тому держава постійно вдосконалює механізми контролю та нагляду у цій сфері.

2.2. Правовий статус та діяльність суб'єктів первинного фінансового моніторингу

У системі протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму відіграють суб'єкти первинного фінансового моніторингу. Саме вони першими бачать фінансові операції клієнтів і можуть виявити підозрілі дії. Їх основним завданням є контроль за фінансовими операціями та передача інформації про підозрілі операції до відповідних державних органів.

Правовий статус суб'єктів первинного фінансового моніторингу визначається Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». У цьому законі визначено їх права, обов'язки та порядок здійснення фінансового моніторингу.

До суб'єктів первинного фінансового моніторингу належать банки, страхові компанії, кредитні спілки, ломбарди, нотаріуси, адвокати, аудитори, бухгалтери, біржі та інші установи чи особи, які працюють із фінансовими операціями або коштами клієнтів. Найбільшу роль у цій системі відіграють банки, оскільки саме через них проходить найбільша кількість фінансових операцій.

Обов'язком суб'єктів первинного фінансового моніторингу є перевірка своїх клієнтів. Вони повинні встановлювати особу клієнта, перевіряти документи, з'ясовувати джерело походження коштів та звертати увагу на незвичні або підозрілі фінансові операції. Якщо установа бачить, що операція може бути пов'язана з відмиванням коштів або фінансуванням тероризму, вона повинна повідомити про це Державну службу фінансового моніторингу України.

Також суб'єкти первинного фінансового моніторингу повинні зберігати інформацію про фінансові операції та документи клієнтів протягом визначеного законом часу. Це потрібно для того, щоб у разі необхідності правоохоронні органи могли перевірити походження коштів та встановити можливі порушення закону.

Крім обов'язків, суб'єкти первинного фінансового моніторингу мають і певні права. Вони можуть вимагати у клієнтів необхідні документи та інформацію, відмовляти у проведенні підозрілих фінансових операцій або тимчасово зупиняти їх у випадках, передбачених законом. Тому важливо «забезпечувати виявлення і реєстрацію фінансових операцій, що відповідно до цього Закону підлягають фінансовому моніторингу». [9]

Важливе значення має те, що працівники установ, які здійснюють фінансовий моніторинг, повинні проходити спеціальне навчання. «Відповідальний працівник повинен знати законодавство України та міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів...» [10]. Це потрібно для того, щоб вони могли правильно виявляти підозрілі операції та діяти відповідно до законодавства.

На практиці діяльність суб'єктів первинного фінансового моніторингу має велике значення для боротьби з фінансовими злочинами. Саме завдяки їх роботі вдається виявляти незаконні фінансові схеми, ухилення від сплати податків, корупційні операції та випадки фінансування терористичної діяльності.

Останніми роками роль суб'єктів первинного фінансового моніторингу ще більше зросла через розвиток онлайн-банкінгу, електронних платежів та

криптовалют. Через це установи повинні постійно вдосконалювати методи перевірки фінансових операцій та використовувати сучасні технології контролю. Суб'єкти первинного фінансового моніторингу є важливою частиною системи боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Вони допомагають державі контролювати фінансові операції, виявляти підозрілі дії та запобігати фінансовим злочинам.

2.3. Порядок здійснення фінансового моніторингу та виявлення підозрілих фінансових операцій

Фінансовий моніторинг проводиться для того, щоб виявляти незаконні фінансові операції та не допустити використання банківської системи для відмивання коштів або фінансування тероризму. В Україні порядок здійснення фінансового моніторингу визначається законодавством та спеціальними правилами для банків і інших установ, які працюють із грошима та майном клієнтів.

Процес фінансового моніторингу починається з перевірки клієнта, коли людина відкриває рахунок у банку, бере кредит або проводить великі фінансові операції, установа повинна встановити її особу. Для цього перевіряються паспортні дані, ідентифікаційний код та інші документи. У деяких випадках можуть також перевіряти джерело походження коштів або мету проведення операції. Уявімо, якщо людина регулярно проводить незвично великі перекази, часто отримує кошти з-за кордону або здійснює операції, які не відповідають її доходам, це може викликати підозру. «...банк може зацікавитися вашою операцією навіть у тому випадку, якщо вона менше 150 тис. грн.» [11]. Такі операції перевіряються більш детально.

Фінансовий моніторинг буває обов'язковим і внутрішнім. Обов'язковий фінансовий моніторинг проводиться у випадках, прямо передбачених законом. Наприклад, коли сума фінансової операції перевищує встановлений законом розмір або операція має певні ризикові ознаки. Внутрішній фінансовий

моніторинг здійснюється самою установою, якщо її працівники помітили підозрілу поведінку клієнта чи незвичну операцію.

Підозрілими операціям можуть бути часті перекази великих сум без зрозумілої причини, використання багатьох банківських рахунків, переказ коштів у країни з високим ризиком фінансових злочинів або проведення операцій через підставних осіб. Також підозру можуть викликати ситуації, коли клієнт відмовляється надавати документи або пояснювати походження коштів.

Якщо установа виявляє підозрілу операцію, вона повинна повідомити про це Державну службу фінансового моніторингу України. У деяких випадках фінансова операція може бути тимчасово зупинена для проведення перевірки. Після аналізу інформація може передаватися правоохоронним органам для подальшого розслідування.

Роль у проведенні фінансового моніторингу, відіграють банки, тому що саме через них проходить найбільша кількість фінансових операцій. Але фінансовий моніторинг здійснюють також страхові компанії, ломбарди, нотаріуси, адвокати, аудитори та інші установи, які працюють із коштами клієнтів.

Для ефективного виявлення підозрілих операцій установи використовують спеціальні комп'ютерні програми та системи аналізу. Вони допомагають автоматично виявляти незвичні фінансові операції та оцінювати рівень ризику. Це значно спрощує роботу працівників фінансового моніторингу.

Сьогодні особливу увагу почали приділяти операціям із криптовалютами та електронними гаманцями. Через розвиток сучасних технологій злочинці часто використовують онлайн-перекази та цифрові активи для приховування незаконних коштів. «Однак, недостатність законодавчого регулювання не означає, що криптовалютні операції залишаються поза увагою контролюючих органів та банків». [14] Тому система фінансового моніторингу постійно вдосконалюється та пристосовується до нових способів проведення фінансових операцій.

Висновки до розділу 2

У другому розділі було розглянуто особливості правового регулювання фінансового моніторингу в Україні. Під час дослідження було встановлено, що система фінансового моніторингу є важливою частиною боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Її основним завданням є контроль за фінансовими операціями, виявлення підозрілих дій та запобігання використанню фінансової системи у незаконних цілях.

Основою правового регулювання у цій сфері є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Крім цього, важливе значення мають Конституція України, Кримінальний кодекс України, нормативні акти Національного банку України та інші підзаконні акти. Українське законодавство у сфері фінансового моніторингу поступово вдосконалюється відповідно до міжнародних стандартів і вимог Європейського Союзу.

Було розглянуто питання діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу. До них належать банки, страхові компанії, нотаріуси, аудитори, адвокати та інші установи, які працюють із фінансовими операціями клієнтів. Саме вони першими виявляють підозрілі операції та передають інформацію до державних органів. Важливий обов'язк таких суб'єктів є перевірка клієнтів, аналіз фінансових операцій та зберігання необхідної інформації.

У результаті було встановлено, що порядок здійснення фінансового моніторингу включає перевірку клієнтів, аналіз фінансових операцій та виявлення підозрілих транзакцій. Особлива увага приділяється ризиковим операціям, великим переказам коштів та міжнародним фінансовим операціям. У разі виявлення підозрілих дій інформація передається до Державної служби фінансового моніторингу України та правоохоронних органів.

Крім того, було з'ясовано, що розвиток сучасних технологій, електронних платежів та криптовалют створює нові ризики у сфері фінансових злочинів. Саме

тому система фінансового моніторингу потребує постійного вдосконалення та оновлення методів контролю.

Отже, ефективна система фінансового моніторингу має велике значення для забезпечення економічної безпеки держави, боротьби з фінансовими злочинами та захисту фінансової системи України від незаконної діяльності.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ

3.1. Основні проблеми реалізації законодавства України

Незважаючи на те, що в Україні створено систему фінансового моніторингу та прийнято необхідне законодавство у сфері боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму, на практиці все ще існує багато проблем. Часто законодавчі норми працюють не так ефективно, як це передбачено законом. Це пов'язано як із недоліками самої системи, так і з розвитком нових фінансових технологій та способів приховування незаконних коштів.

Головною проблемою є складність виявлення незаконних фінансових операцій. Сучасні злочинці використовують різні схеми для приховування походження грошей. Вони можуть переказувати кошти через багато банківських рахунків, використовувати фіктивні компанії, електронні гаманці або криптовалюти. Через це правоохоронним органам і суб'єктам фінансового моніторингу буває важко швидко встановити незаконний характер операцій.

Для ефективної боротьби з фінансовими злочинами потрібна швидка передача інформації між банками, Державною службою фінансового моніторингу, правоохоронними органами та судами. На практиці така взаємодія не завжди є достатньо швидкою та ефективною, через що розслідування можуть затягуватися. У деяких випадках корупційні зв'язки можуть заважати ефективному розслідуванню фінансових злочинів. Через це частина незаконних фінансових операцій залишається без належного контролю, а винні особи уникають відповідальності.

Важливим є недостатній рівень технічного забезпечення окремих установ. Для ефективного фінансового моніторингу потрібні сучасні комп'ютерні системи та програми для аналізу фінансових операцій. Не всі установи мають достатньо ресурсів для використання таких технологій, особливо це стосується невеликих фінансових установ.

Сьогодні цифрові активи активно використовуються у фінансовій сфері, але їх контроль є складнішим, ніж контроль звичайних банківських операцій. Через анонімність деяких операцій злочинці можуть використовувати криптовалюту для приховування незаконних доходів або переказу коштів.

Крім цього, існує проблема недостатньої підготовки працівників у сфері фінансового моніторингу. Для виявлення складних фінансових схем потрібні спеціальні знання та постійне навчання. Не всі працівники мають достатній рівень практичної підготовки для ефективного виявлення підозрілих операцій.

Законодавство у сфері фінансового моніторингу часто оновлюється через міжнародні вимоги та розвиток фінансових технологій. Через це суб'єктам фінансового моніторингу буває складно швидко адаптуватися до нових правил та вимог.

Також на практиці виникають труднощі з перевіркою джерел походження коштів. Іноді клієнти надають неповну або неправдиву інформацію, а перевірити її буває складно. Особливо це стосується міжнародних фінансових операцій та використання офшорних компаній.

Відмивання коштів часто здійснюється через декілька держав одночасно, тому без міжнародної співпраці ефективно боротися з такими злочинами дуже складно. Україні необхідно постійно розвивати співробітництво з міжнародними організаціями та правоохоронними органами інших держав.

В Україні існує законодавча база у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, на практиці залишається багато проблем, які потребують подальшого вирішення та вдосконалення системи фінансового моніторингу.

3.2. Зарубіжний досвід протидії легалізації злочинних доходів

Боротьба з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму є важливим напрямом діяльності багатьох держав світу. Оскільки фінансові злочини часто мають міжнародний характер, країни намагаються створювати ефективні

системи контролю за фінансовими операціями та співпрацювати між собою. Зарубіжний досвід показує, що ефективна протидія легалізації злочинних доходів можлива лише за умови чіткого законодавства, належного контролю та активної роботи спеціальних державних органів.

Однією з країн, яка має розвинену систему фінансового моніторингу, є Сполучені Штати Америки. У США велика увага приділяється контролю за банківськими операціями та перевірці клієнтів. Банки зобов'язані повідомляти про великі або підозрілі фінансові операції спеціальним державним органам. Також у США активно використовуються сучасні комп'ютерні системи для аналізу фінансових операцій та виявлення незаконних схем.

Важливий досвід має і Велика Британія. У цій державі велика увага приділяється перевірці походження коштів та боротьбі з корупційними доходами. Банки, адвокати, нотаріуси та інші фінансові установи повинні перевіряти своїх клієнтів і повідомляти про підозрілі операції. Крім того, британські правоохоронні органи мають право арештовувати незаконні активи та конфісковувати майно, отримане злочинним шляхом.

У країнах Європейського Союзу боротьба з відмиванням коштів здійснюється на основі єдиних правил і директив ЄС. Держави Європейського Союзу зобов'язані впроваджувати міжнародні стандарти у своє законодавство та забезпечувати контроль за фінансовими операціями. Особлива увага приділяється встановленню кінцевих власників компаній, перевірці клієнтів та контролю за міжнародними переказами коштів. «Комісія уповноважена визначати треті країни з високим ризиком, які мають стратегічні недоліки у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму...» [18]

Цікавий досвід має також і Німеччина, де фінансовий моніторинг поєднується з жорстким державним контролем. Банки та інші фінансові установи зобов'язані ретельно перевіряти документи клієнтів та повідомляти про будь-які підозрілі операції. За порушення законодавства передбачені великі штрафи та інші санкції.

У Франції діє спеціальний орган фінансової розвідки, який займається аналізом фінансових операцій та співпрацює з банками й правоохоронними органами. Також увага приділяється міжнародному співробітництву та обміну інформацією між державами.

Останніми роками багато держав почали посилювати контроль за криптовалютами та електронними платежами. «Державна служба фінансового моніторингу фіксує використання цифрових активів, зокрема для фінансування тероризму або колабораціонізму». [22] Наприклад, у країнах ЄС та США криптовалютні платформи зобов'язані перевіряти своїх клієнтів та повідомляти про підозрілі операції. Це пов'язано з тим, що цифрові активи можуть використовуватися для приховування незаконних доходів. У багатьох країнах застосовуються автоматизовані системи аналізу фінансових операцій, які допомагають швидко виявляти підозрілі транзакції та оцінювати рівень ризику.

Для України зарубіжний досвід має велике значення, оскільки дозволяє вдосконалювати національну систему фінансового моніторингу. Україна поступово впроваджує міжнародні стандарти та переймає практику інших держав у сфері боротьби з фінансовими злочинами. Важливим є розвиток міжнародного співробітництва, обмін інформацією та використання сучасних методів контролю за фінансовими операціями. «Глобальний механізм ЄС з ПВК/ФТ залишається відданим підтримці своїх українських партнерів у цей складний час». [19] Зарубіжний досвід показує, що ефективна протидія легалізації злочинних доходів можлива лише за умови поєднання чіткого законодавства, сучасних технологій, міжнародної співпраці та ефективної роботи органів фінансового моніторингу.

3.3. Шляхи вдосконалення національного законодавства та системи фінансового моніторингу

Система фінансового моніторингу в Україні вже досить розвинена, але все одно потребує постійного вдосконалення. Це пов'язано з тим, що фінансові

злочини постійно змінюються, з'являються нові способи відмивання коштів, використання цифрових технологій, криптовалют та міжнародних фінансових платформ. Тому законодавство і практика його застосування повинні постійно оновлюватися. «Протягом 2024 року здійснювались заходи з розробки пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, враховуючи зміст Рекомендацій FATF та актів права Європейського Союзу». [5, с. 13]

Одним із основних напрямів удосконалення є покращення законодавчої бази. Необхідно, щоб норми законів були більш чіткими та зрозумілими для всіх суб'єктів фінансового моніторингу. Також важливо швидко адаптувати законодавство до нових викликів, особливо у сфері електронних платежів і криптовалют. «Водночас вітчизняне законодавство наразі перебуває на етапі становлення – прийнято базовий Закон України «Про віртуальні активи», однак багато підзаконних актів ще не розроблено». [2, с.26]

Банки та інші установи повинні мати більш сучасні інструменти для перевірки клієнтів і аналізу їхніх операцій. Це дозволить швидше виявляти підозрілі транзакції та запобігати фінансовим злочинам ще на ранньому етапі.

Потрібно покращувати взаємодію між державними органами. Державна служба фінансового моніторингу, Національний банк, правоохоронні органи та інші структури повинні швидше обмінюватися інформацією. Це допоможе ефективніше розслідувати фінансові злочини та притягувати винних осіб до відповідальності.

Слід приділяти увагу розвитку міжнародного співробітництва. Оскільки відмивання коштів часто має міжнародний характер, Україні необхідно ще активніше співпрацювати з іншими державами, міжнародними організаціями та фінансовими установами. Це дозволить краще відстежувати рух незаконних коштів між країнами.

Більше уваги необхідно приділяти впровадженню сучасних технологій. Використання спеціальних програм, штучного інтелекту та автоматизованих

систем аналізу допоможе швидше виявляти підозрілі фінансові операції. Наприклад, «Більша автоматизація з можливістю динамічно змінювати правила; системне впровадження штучного інтелекту; розвиток ефективних скорингових моделей». [17] Це значно підвищить ефективність роботи фінансового моніторингу.

Підвищення кваліфікації працівників, які займаються фінансовим моніторингом спрямоване на мінімізацію ризиків залучення фінансової установи до незаконних фінансових операцій. Вони повинні регулярно проходити навчання, щоб розуміти нові схеми відмивання коштів і вміти їх виявляти на практиці.

Потрібно посилити відповідальність за порушення законодавства у сфері фінансового моніторингу. Це стосується як фінансових установ, так і окремих осіб, які можуть сприяти легалізації злочинних доходів.

Необхідно зосередитися та контролі за криптовалютами та іншими цифровими активами. Створити більш чіткі правила їх використання та обігу, щоб зменшити ризики їх використання у незаконних схемах. Вдосконалення системи фінансового моніторингу в Україні має відбуватися комплексно. Поєднання сучасного законодавства, технологій, міжнародного співробітництва та якісної роботи всіх суб'єктів дозволить підвищити ефективність боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було розглянуто основні проблеми та перспективи вдосконалення системи протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму в Україні. Було встановлено, що попри наявність законодавчої бази та функціонування системи фінансового моніторингу, на практиці існує низка проблем, які знижують ефективність її роботи.

Проблемами є складність виявлення незаконних фінансових операцій, використання складних схем відмивання коштів, недостатня взаємодія між державними органами, а також вплив корупційних факторів. Тако, залишається

недостатній рівень технічного забезпечення окремих установ і складність контролю за операціями з криптовалютами та іншими цифровими активами. Окремо слід відзначити недостатній рівень підготовки працівників та часті зміни законодавства, що ускладнює його практичне застосування.

Додатково було досліджено зарубіжний досвід протидії легалізації злочинних доходів, який показує, що ефективна боротьба можлива лише за умови поєднання чіткого законодавства, сучасних технологій, жорсткого контролю та міжнародної співпраці. У різних країнах активно використовуються автоматизовані системи аналізу фінансових операцій, посилений контроль за банками та іншими установами.

До основних шляхів вдосконалення національної системи фінансового моніторингу належать оновлення законодавства, впровадження сучасних технологій, покращення взаємодії між державними органами, посилення міжнародного співробітництва та підвищення кваліфікації працівників. Важливим напрямом є вдосконалення контролю за цифровими активами та посилення відповідальності за порушення у цій сфері.

Отже, подальший розвиток системи фінансового моніторингу в Україні повинен бути комплексним і спрямованим на підвищення ефективності боротьби з фінансовими злочинами та адаптацію до сучасних міжнародних стандартів

ВИСНОВКИ

У ході виконання курсової роботи було комплексно досліджено правові засади боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Було встановлено, що ця проблема є однією з найактуальніших у сучасному світі, оскільки безпосередньо впливає на економічну безпеку держав, стабільність фінансових систем та міжнародну безпеку.

У першому розділі розглянуто теоретичні основи відмивання коштів і фінансування тероризму, їх сутність, а також міжнародно-правові стандарти у цій сфері. Було визначено, що ці явища мають складний характер і часто пов'язані з організованою злочинністю, корупцією та іншими незаконними діями. Також важливу роль у протидії цим загрозам відіграють міжнародні організації, такі як FATF, ООН, Рада Європи та Європейський Союз.

У другому розділі було проаналізовано національну систему фінансового моніторингу України. Встановлено, що її основу становить спеціальне законодавство, а ключову роль у реалізації політики відіграють суб'єкти первинного та державного фінансового моніторингу. Було визначено порядок здійснення фінансового контролю та виявлення підозрілих операцій, а також роль банків та інших фінансових установ у цьому процесі.

У третьому розділі розглянуто основні проблеми функціонування системи фінансового моніторингу в Україні, зарубіжний досвід та можливі шляхи вдосконалення. Було встановлено, що найбільшими проблемами залишаються складність виявлення фінансових злочинів, недостатній рівень технічного забезпечення, вплив корупції та стрімкий розвиток нових фінансових технологій. Водночас міжнародний досвід показує, що ефективна система можлива лише за умови поєднання сучасного законодавства, технологій та міжнародного співробітництва.

Крім того, важливим напрямом у боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму є підвищення рівня правової культури та відповідальності всіх учасників фінансових відносин. Ефективність системи

фінансового моніторингу залежить не лише від діяльності державних органів, а й від сумлінного виконання своїх обов'язків банками, фінансовими установами, нотаріусами, аудиторами та іншими суб'єктами фінансового моніторингу. Саме своєчасне виявлення підозрілих фінансових операцій дозволяє запобігати легалізації незаконних доходів та фінансуванню протиправної діяльності.

Також слід зазначити, що для України питання вдосконалення системи протидії відмиванню коштів має особливе значення в умовах європейської інтеграції та розвитку міжнародного співробітництва. Впровадження міжнародних стандартів, адаптація законодавства до вимог Європейського Союзу та розвиток сучасних методів фінансового контролю сприятимуть зміцненню фінансової безпеки держави, підвищенню довіри до фінансової системи України та покращенню її міжнародного авторитету.

Отже, можна зробити висновок, що система протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму є важливим елементом забезпечення економічної та національної безпеки держави. Подальше вдосконалення законодавства, посилення контролю та впровадження сучасних технологій є необхідними умовами підвищення ефективності фінансового моніторингу в Україні

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Висоцька, І., & Нагірна, О. Роль банківських установ у системі протидії легалізації та відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2023. С. 3-9. URL: <https://doi.org/DOI: 10.32782/2311-844X/2023-2-1> (дата звернення 21.05.2026).
2. Волинець, В. Державний контроль за обігом віртуальних активів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, Випуск 88: частина 2. 2025. С. 26-32. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.2.3> (дата звернення 21.05.2026).
3. Гаєвський, І. Аналіз і характеристика міжнародно-правових документів у сфері фінансового моніторингу. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*, 2018. С. 373–384. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/941ae066-a8f2-4c56-b11c-07bc8f0a9841/content> (дата звернення 21.05.2026).
4. Грабчук, І., & Григоревська, О. Економічні наслідки відмивання грошей в умовах воєнного стану. *Бізнес Інформ №9*, 2022. С. 102-107. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-9-102-107> (дата звернення 21.05.2026).
5. Державна служба фінансового моніторингу України. Звіт за 2024. Київ. 2025. URL: <https://tools.sodapdf.com/de/document/d47f8262-7c5f-480b-b6aa-e1806aa825fe> (дата звернення 21.05.2026).
6. Дрозд, О. Деякі аспекти діяльності Національного банку України в системі суб'єктів державного фінансового моніторингу. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2023. С. 577-580. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/130> (дата звернення 21.05.2026).

7. Клименко, М. Правовий статус криптовалюти в Україні: що потрібно знати інвесторам та підприємцям. 2025. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/236252_ppravoviy-status-kriptovalyuti-v-ukran-shcho-potrarno-znati-nvestoram-ta-pdprimtsyam (дата звернення 21.05.2026).
8. Мацеца, В. Взаємодія Державної служби фінансового моніторингу України з правоохоронними органами та міжнародними організаціями з питань фінансового моніторингу. Львів. 2024. URL: <https://tools.sodapdf.com/de/document/0486bc5e-b440-4bed-993e-0b794fe8d306> (дата звернення 21.05.2026).
9. Мего-Інфо. Юридичний портал №1. Права та обов'язки банків як суб'єктів первинного моніторингу. 2013. URL: <https://share.google/T5yv6SgT5BEeU6rw9> (дата звернення 21.05.2026).
10. Міністерство фінансів України. Вимоги до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. 2003. URL: <https://share.google/BSkmlEPH7G4LEKaDu> (дата звернення 21.05.2026).
11. Мірошніченко, В. *Бухгалтер 911*. 2018. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2018/september/issue-40/article-39556.html> (дата звернення 21.05.2026).
12. Національний банк України. Фінансовий моніторинг. 2026. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/monitoring> (дата звернення 21.05.2026).
13. Писанчин, С. *INFERNO. Digital Law Company*. 2025. URL: <https://share.google/ny3xi7xxkMmsjc24e> (дата звернення 21.05.2026).
14. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Закон України. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення 21.05.2026).
15. Русанова, Г. Нові правила фінмоніторингу з 2 лютого: як це впливає на бізнес? 2026. URL: <https://share.google/9WqJC0AR1Hf1ZVRlR> (дата звернення 21.05.2026).
 16. Юридична практика. Як адвокат має проводити первинний фінмоніторинг - Мін'юст затвердив нове положення. 2021. URL: <https://pravo.ua/iak-advokat-maie-provodyty-pervynnyi-finmonitorynh-min-iust-zatverdyv-nove-polozhennia/> (дата звернення 21.05.2026).
 17. Center For Financial Integrity. Financial monitoring challenges 2026. URL: <https://cfi-ua.org/financial-monitoring-challenges-2026/> (дата звернення 21.05.2026).
 18. EU Commission. *Anti-money laundering and countering the financing of terrorism at international level*. 2026. URL: <https://share.google/eKLpAt6s7REWstrVM> (дата звернення 21.05.2026).
 19. Global AML/CFT. Ukraine AML/CFT. URL: <https://www.global-amlcft.eu/ukraine-aml-cft/> (дата звернення 21.05.2026).
 20. FATF оновлює Рекомендації: нові підходи до ПБК/ФТ. 2025. URL: <https://share.google/yvBpW8nFRPL98ZGQu> (дата звернення 21.05.2026).
 21. Financial Action Task Force (FATF). Рекомендації FATF: міжнародні стандарти боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення. 2018. URL: <https://share.google/QPPkdEtAVymTcHAa1> (дата звернення 21.05.2026).
 22. UNN. The State Financial Monitoring Service records cryptocurrency transactions for financing terrorism, but the lack of relevant legislation hinders its efforts. 2026. URL: <https://share.google/fX3IodFi4xSRdW83Z> (дата звернення 21.05.2026).